

# Proč oběti sexuálního násilí nevyhledávají odbornou pomoc?

Výzkumná zpráva reprezentativního kvantitativního výzkumu realizovaného agenturou MindBridge Consulting, a.s. pro proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.

**proFem**

proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.

V Luhu 715/6, 140 00 Praha 4

tel.: 774 433 005

e-mail: [info@profem.cz](mailto:info@profem.cz)

web: [www.profem.cz](http://www.profem.cz)

# Obsah

<b>1. Úvod .....</b>	<b>2</b>
<b>2. Metodologie.....</b>	<b>2</b>
<b>3. Výsledky.....</b>	<b>2</b>
3.1. Zkušenost žen se znásilněním, sexuálním násilím či nátlakem.....	2
3.2. Reakce a vyhledání pomoci.....	4
3.3. Proč oběti nevyhledávají specializované poradny? .....	5
3.4. Specializované centrum pro oběti sexuálního násilí.....	6
<b>Příloha č.1: Otázky dotazníku .....</b>	<b>9</b>

# 1. Úvod

Více než třetina žen, které zažily znásilnění, sexuální násilí nebo sexuální nátlak toto **prožité násilí nijak neřeší (35 %)** - tedy nejen institucionálně (např. nenahlásí věc policii, nevyhledají lékařskou pomoc), ale ani neformálně (nesvěří se kamarádce, blízké osobě či někomu v rodině). **Služby specializované poradny pro oběti sexuálního násilí pak ženy nevyhledávají** také proto, že se **stydí nebo je jim to trapné (27 % obětí)**, nevědí, jak jim tato poradna může pomoci (16 %), bojí se, že se o tom někdo jiný dozví (15 %), nebo si dokonce myslí, že si za prožité násilí mohou samy, případně jim toto tvrdí jejich okolí (9 %). Využít specializované centrum pro oběti sexuálního násilí by obětem přitom doporučila drtivá většina žen. **Ukazuje to reprezentativní výzkum realizovaný výzkumnou agenturou MindBridge Consulting, a.s. pro organizaci proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.**

## 2. Metodologie

Cílem výzkumu bylo primárně zjistit, jak **ženy (starší 18 let)** v České republice **řeší prožitou zkušenost sexuálního násilí**, proč případně **nevyhledaly pomoc specializované poradny** a zda by ostatním obětem sexuálního násilí doporučily využít služeb nově vznikajícího specializovaného a komplexního centra (konkrétní zaměření otázek viz Příloha č. 1). V návaznosti na předchozí realizovaný výzkum, který ukázal, že většinou obětí sexuálního násilí a obtěžování jsou ženy, jsme tento výzkum specifikovali právě na tuto cílovou skupinu.

Výzkum byl realizován v podobě kvantitativního reprezentativního výzkumu, který odpovídal standardům kvality SIMAR a ESOMAR. Výzkum při výběru vzorku respondentek respektoval zásadní demografické kategorie rozložení žen v české populaci. Výzkumný vzorek byl sestaven tak, aby počet respondentek v dané kategorii odpovídal počtu v běžné populaci. Šlo o následující kategorie: věk, nejvyšší dosažené vzdělání, region (kraj), velikost místa bydliště. Výsledná data byla navíc převážena, aby bylo dosaženo důsledné shody struktury vzorku mezi výběrovým souborem a strukturou populace žen ČR ve věku 18 let a starší. Velikost vzorku byla 1 548 žen. Sběr kvantitativních dat probíhal od dubna do srpna 2022 metodou CAWI (dotazováním přes webové rozhraní).

## 3. Výsledky

### 3.1. Zkušenost žen se znásilněním, sexuálním násilím či nátlakem

Obětí znásilnění, sexuálního násilí, nebo sexuálního nátlaku se někdy ve **svém životě stala pětina (21 %) žen (starších 18 let)**. To je v přepočtu na celou českou dospělou populaci přibližně 914 tisíc žen<sup>1</sup>.

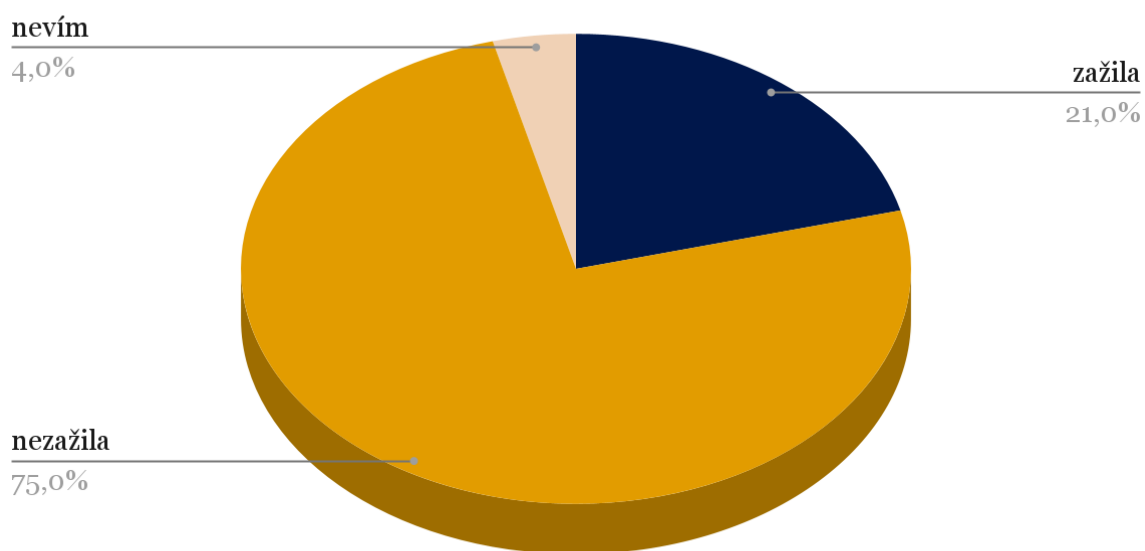
---

<sup>1</sup> Propočítáno dle posledních dostupných dat ČSÚ (Věkové složení žen k 31. 12. 2021), viz <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-2021>

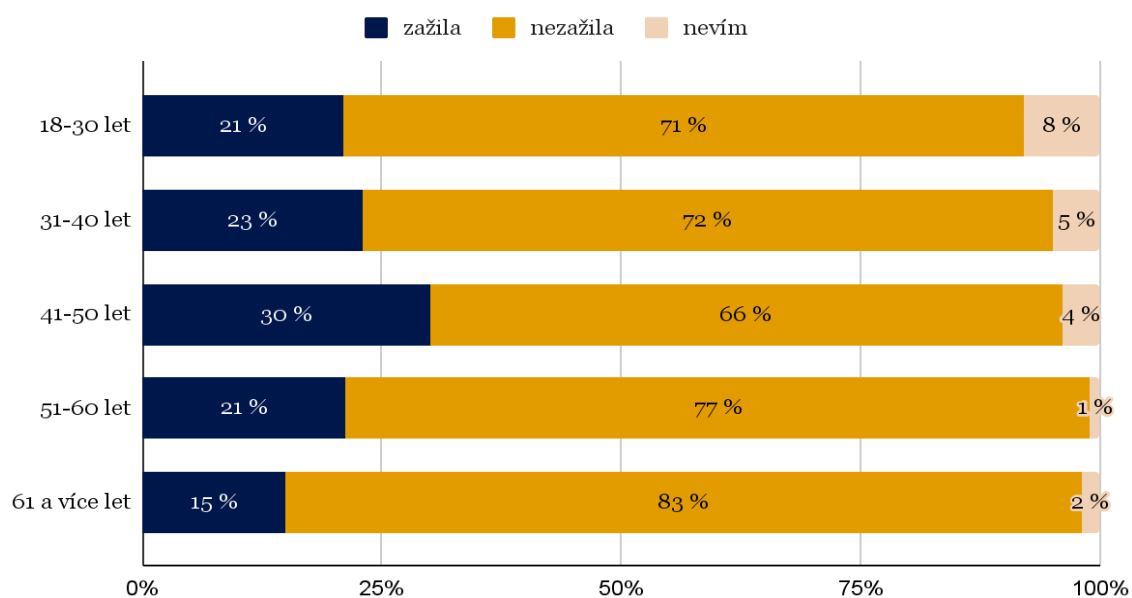
Ve věkové kategorii 41-50 let je tato zkušenost až u 30 % žen. Naopak seniorky (61+ let) tuto negativní zkušenost uvádějí relativně méně často (15 %). Ženy ve věku 18-30 let statisticky významně častěji, než ženy vyšších věkových kategorií volí odpověď nevím (8 %).

Tím, že výzkum nespécifikoval taxativně všechny formy sexuálního násilí vč. forem sexuálního obtěžování, můžeme spíše předpokládat, že respondentky zde uváděly zkušenosti se znásilněním nebo obdobnými závažnými formami sexuálního násilí, ale ne nutně sexuální obtěžování.

Graf č. 1: Kolik žen v ČR 18+ zažilo někdy ve svém životě znásilnění, sexuální násilí nebo sexuální nátlak? (n=1548)



Graf č. 2: Zkušenost se znásilněním, sexuálním násilím nebo nátlakem dle věku žen. (n=1548)



### 3.2. Reakce a vyhledání pomoci

Oběti sexuálního násilí, nátlaku nebo znásilnění se nejčastěji s těmito případy **svěřily kamarádce, kamarádovi nebo jiné blízké osobě (36 %)**. 19 % obětí se svěřilo někomu z rodiny.

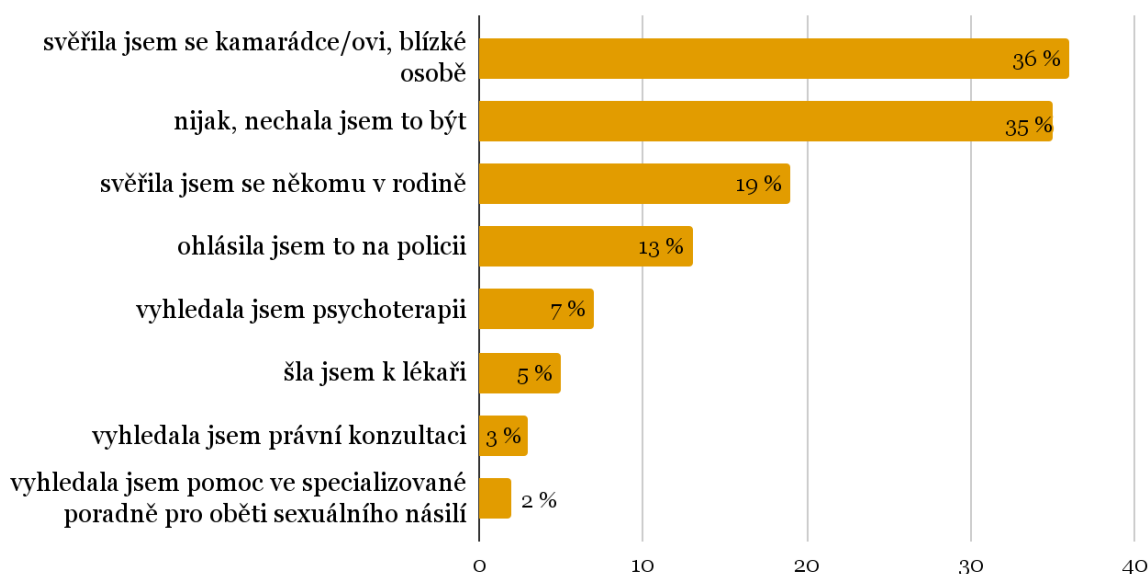
**79 % obětí se neobrátilo na žádnou instituci o pomoc či podporu v souvislosti s prožitým sexuálním násilím, nátlakem či znásilněním. Tedy pouze 21 % obětí řešilo prožité násilí či nátlak institucionálním způsobem**, to znamená alespoň s jednou z těchto institucí/organizací: policie, zdravotnictví, psychoterapie, specializovaná poradna, právní pomoc. Konkrétně pak:

- Na policii nahlásilo prožitou situaci 13 % obětí.
- Psychologickou poradnu navštívilo celkově 7 % obětí.
- Lékaře vyhledalo 5 % obětí, přičemž nejvíce obětí vyhledalo lékaře v Praze (15 %), což může být způsobeno větší anonymitou při využití zdravotnictví v takto velkém městě, ale také i vyšší dostupností služeb.
- Právní konzultaci vyhledala 3 % obětí.
- Na specializovanou poradnu pro oběti sexuálního násilí se obrátily pouze 2 % obětí.

**Naopak 39 % obětí znásilnění, sexuálního násilí nebo sexuálního nátlaku svou situaci řešilo pouze s nejbližšími (s přáteli, rodinou, či jinou blízkou osobou)** a tyto oběti se neobrátily o pomoc na žádnou ze zmíněných institucí či organizací.

**35 % obětí sexuálního násilí svou situaci nijak a s nikým neřešilo.**

*Graf č. 3: Jak ženy, oběti znásilnění, sexuálního násilí či sexuálního nátlaku tuto situaci (případně nejhorší z prožitých) řeší? (n=323)*



### 3.3. Proč oběti nevyhledávají specializované poradny?

Důvodem, proč oběti sexuálního násilí, nátlaku nebo znásilnění nevyhledaly pomoc specializované poradny pro oběti sexuálního násilí, je nejčastěji skutečnost, že **v době, kdy k násilí nebo nátlaku došlo, nebyla žádná poradna v dosahu (33 %)**.

**Více než čtvrtina obětí však poradnu nevyhledává, protože se stydí nebo je jim to trapné (27 % obětí).**

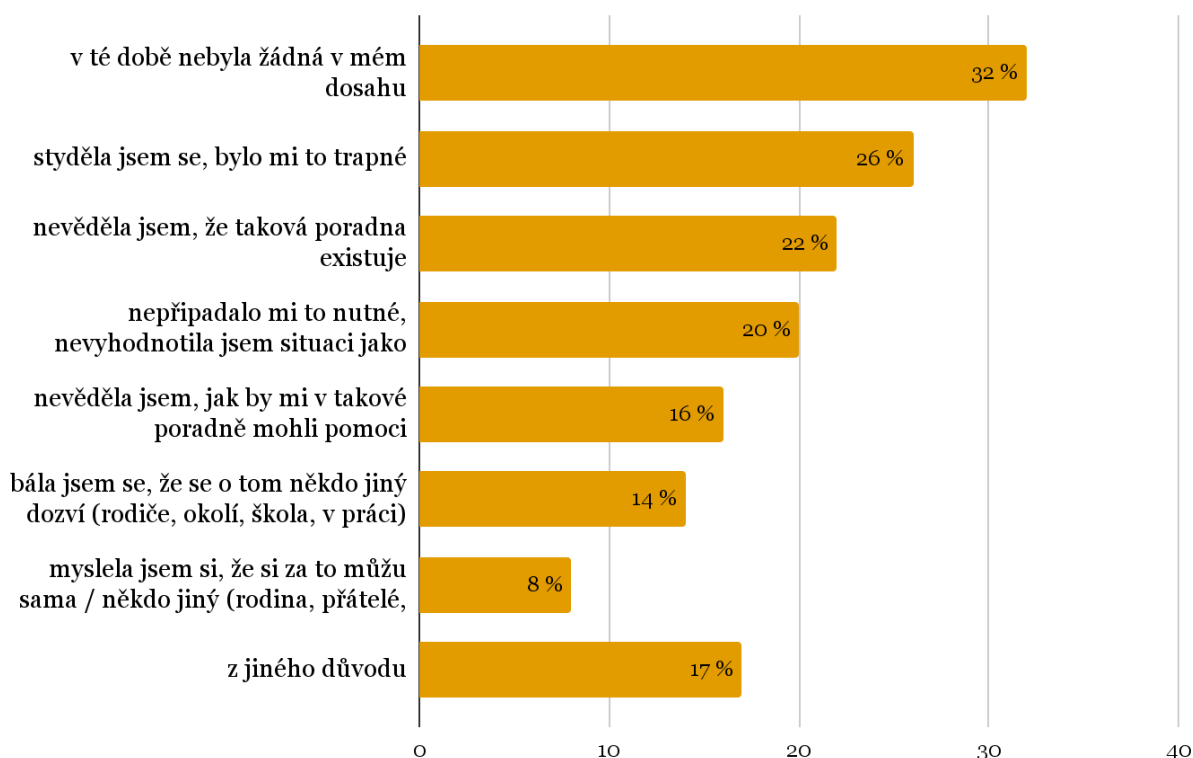
Více než pětina obětí uvádí, že **nevěděla o tom, že taková poradna existuje (22 %)**. 16 % obětí pak **neví, jakou pomoc by v takové poradně mohlo získat.**

**21 % obětí nepřipadala návštěva poradny nutná, protože situaci v tu chvíli nevyhodnotily jako znásilnění/sexuální násilí/nátlak**, ačkoliv nyní v dotazníku odpověděly, že toto násilí či nátlak zažily.

Dalších **15 % obětí** poradnu nevyhledalo, protože se **bály, že by se o tom dozvěděl někdo jiný** (rodiče, okolí, škola, kolegové v práci).

Téměř v desetině případů nedošlo ke kontaktu poradny z toho důvodu, že si **oběť nebo okolí mysleli, že si za to může sama (9 %)**.

*Graf č. 4: Proč ženy, oběti znásilnění, sexuálního násilí či sexuálního nátlaku nevyhledaly pomoc specializované poradny? (n=317)*

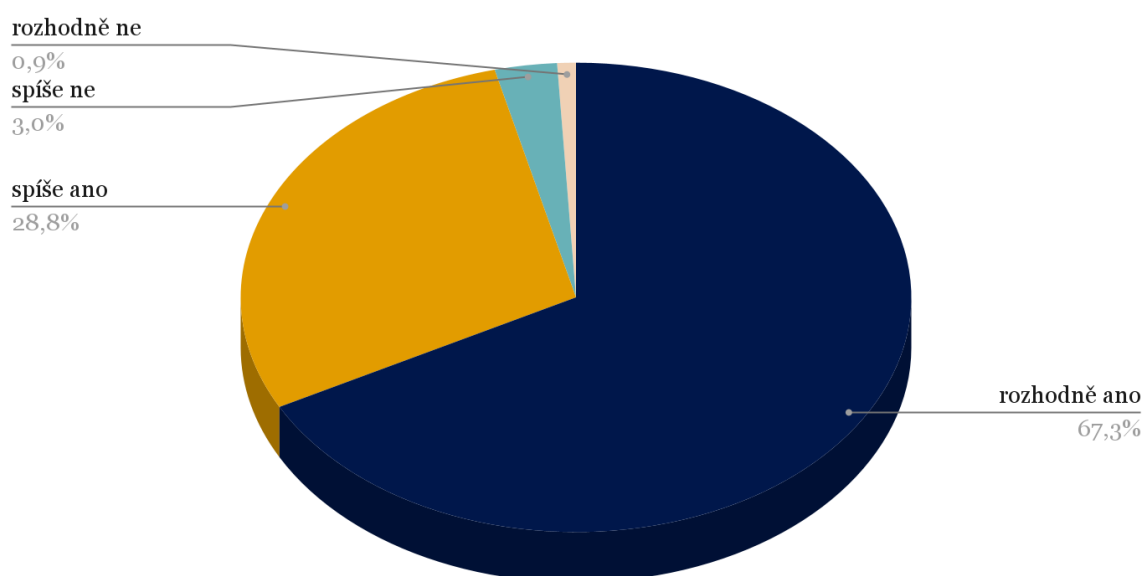


Tyto výsledky ukazují důležitost dostatečné propagace služeb specializovaných poraden, ale i nutnost umožnění anonymního využití služeb, stejně jako osvětovou činnost objasňující, co je sexuální násilí/nátlak a že není vinou oběti.

### 3.4. Specializované centrum pro oběti sexuálního násilí

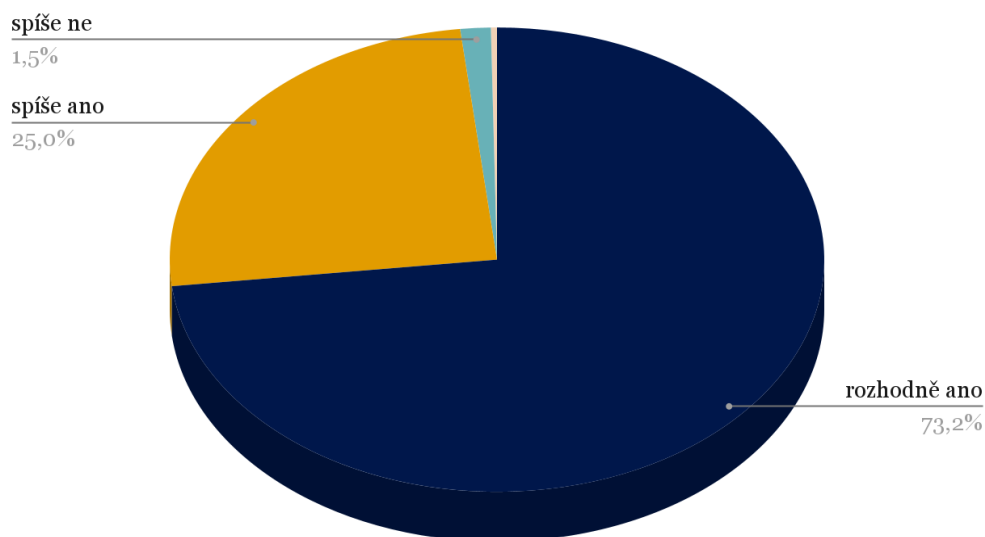
Služby specializovaného centra by obětem doporučilo celkově 97 % oslovených žen (67 % určitě ano + 29 % spíše ano).

Graf č. 5: Doporučily by ženy (18 let a starší) obětem znásilnění, sexuálního násilí nebo nátlaku využít služeb specializovaného centra pro tyto oběti? (n=1 548)



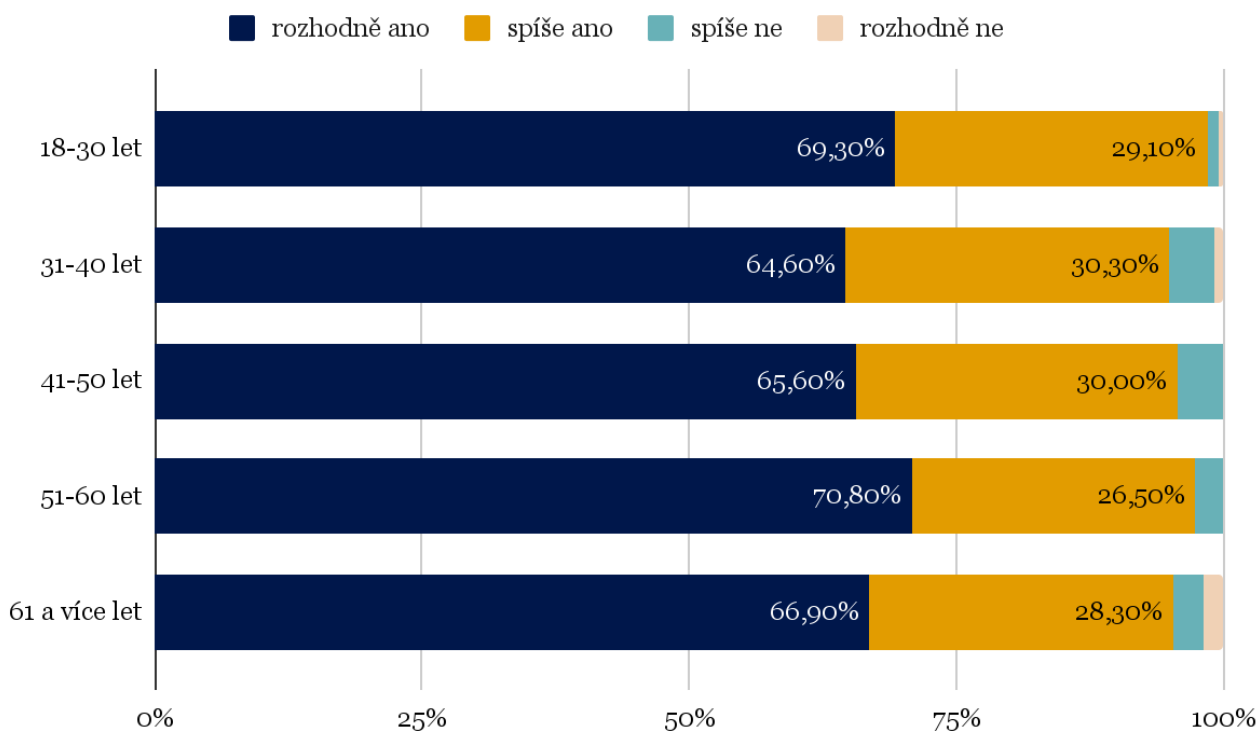
Samotné oběti sexuálního násilí by využití služeb centra doporučily v 98 % případech (73 % určitě ano). Intenzita samotného doporučení (tedy zastoupení „rozhodně ano“) je přitom statisticky významně vyšší, pokud se ženy v minulosti staly obětí znásilnění, sexuálního násilí či sexuálního nátlaku.

Graf č. 6: Doporučily by ženy, které zažily znásilnění, sexuálního násilí nebo nátlak, aby další oběti tohoto násilí využily služeb specializovaného centra pro tyto oběti? (n=323)



Nejvíce by využití služeb specializovaného centra obětem doporučily mladší respondentky (18-30 let).

Graf č. 7: Doporučily by ženy (18 let a starší) obětem znásilnění, sexuálního násilí nebo nátlaku využít služeb specializovaného centra pro tyto oběti? Rozděleno dle věkové struktury (n=1 548)





**Můžeme tedy říci, že ženy téměř výhradně vnímají služby specializovaného centra pro oběti sexuálního násilí jako důležité a přínosné, o to více, pokud samy mají se sexuálním násilím či nátlakem zkušenosti, či pokud jsou mladší (což může souviset s větším přijetím pomáhajících služeb mezi mladšími generacemi, jako je například psychoterapie, nebo i větším povědomím o takových službách a jejich přínosu).**

## Příloha č.1: Otázky dotazníku

V první otázce jsme se žen dotázali, zda se někdy ve svém životě staly obětí znásilnění, sexuálního násilí, nebo sexuálního nátlaku. Přičemž jsme tyto pojmy nijak neobjasňovali a nechali jsme na subjektivním zvážení a vyhodnocení respondentek, zda to, co prožily, považují za znásilnění, sexuální násilí nebo sexuální nátlak.

V druhé otázce jsme se těch, které odpověděly na předchozí otázku kladně (tedy zažily znásilnění, sexuální násilí nebo sexuální nátlak alespoň jednou ve svém životě) tázali, jak tuto situaci řešily. V případě, že zažily násilí/nátlak vícekrát, měly se vyjádřit k tomu, jak řešily tu situaci, která pro ně byla nejhorší. Respondentky měly na výběr následující možnosti a mohly jich zvolit více:

- nijak, nechala jsem to být
- svěřila jsem se někomu v rodině
- svěřila jsem se kamarádce, kamarádovi, blízké osobě
- ohlásila jsem to na policii
- vyhledala jsem právní konzultaci
- šla jsem k lékaři
- vyhledala jsem pomoc ve specializované poradně pro oběti sexuálního násilí
- vyhledala jsem psychoterapii
- jinak

Pokud respondentky v předchozí otázce neoznačily možnost “vyhledala jsem pomoc ve specializované poradně pro oběti sexuálního násilí”, tázali jsme se na důvody, přičemž respondentky opět mohly zvolit více možností:

- v té době nebyla žádná v mém dosahu
- nevěděla jsem, že taková poradna existuje
- nepřípadalo mi to nutné, nevyhodnotil/a jsem situaci jako znásilnění/sexuální násilí/nátlak
- styděla jsem se, bylo mi to trapné
- myslela jsem si, že si za to můžu sama / někdo jiný (rodina, přátelé, jiná instituce) řekl, že si za to můžu sama
- bála jsem se, že se o tom někdo jiný dozví (rodiče, okolí, škola, v práci)
- nevěděla jsem, jak by mi v takové poradně mohli pomoci
- z jiného důvodu

Všech respondentek, nejen těch, které zažily sexuální násilí/nátlak, jsme se v závěru dotazníku ptali, zda by obětem znásilnění, sexuálního napadení nebo nátlaku doporučily využití služeb připravovaného centra. S dovysvětlením, že jde o první specializované centrum pro oběti sexuálního násilí, kde bude k dispozici právní pomoc, psychoterapie, poradenství, krizový byt a další potřebné služby poskytované diskrétně, citlivě a bezplatně (tyto služby bude možné využít také anonymně, tedy aniž by oběť musela sdělit své jméno nebo jiné osobní údaje). Respondentky mohly zvolit jednu z možností:

- rozhodně ano,
- spíše ano,
- spíše ne,
- rozhodně ne